SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2053

av Kjell-Arne Ottosson (KD)

Ändring av plan- och bygglagen (PBL)

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ändring av plan- och bygglagen (PBL) som utökar möjligheten för kommunerna att göra avvikelser från en fastställd detaljplan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Plan- och bygglagen (PBL) medger att kommuner kan bevilja bygglov som innebär mindre avvikelser från en fastställd detaljplan, så länge avvikelsen är förenlig med planens syfte och inte påverkar grannars intressen eller den övergripande samhällsplaneringen negativt. Dessa mindre avvikelser är dock i praktiken mycket begränsade, och kommunerna saknar möjlighet att anpassa bygglov till förändrade förutsättningar eller lokala behov utan att inleda en omfattande planändringsprocess. Detta skapar onödig byråkrati och fördröjer utvecklingen, särskilt när det gäller mindre åtgärder.

Det behövs ett mer flexibelt och ändamålsenligt planeringssystem som bättre möter nutida behov, särskilt på landsbygden. Ökad flexibilitet i plan- och byggprocessen är viktig för att möjliggöra tillväxt och boende i hela landet. Därför bör möjligheten att göra avvikelser från detaljplan utvidgas, så att kommunerna kan anpassa bygglov till lokala behov och förändrade förutsättningar utan att äventyra planens syfte eller samhällsplaneringen i stort. En sådan förändring skulle stärka det kommunala

självstyret, effektivisera processen och avlasta kommunernas planhandläggare. Den skulle också skapa bättre förutsättningar för landsbygdsutveckling, där exempelvis ekonomibyggnader och anpassade byggrätter ofta är avgörande för lokal tillväxt. Samtidigt måste den ökade flexibiliteten balanseras mot rättssäkerhet och långsiktig planering.

Mot denna bakgrund bör plan- och bygglagen (PBL) ändras i syfte att utöka möjligheten för kommunerna att göra avvikelser från en fastställd detaljplan, förutsatt att avvikelsen är förenlig med planens syfte eller att förutsättningarna för planen har ändrats, avvikelsen inte påverkar grannars intressen negativt, samt att avvikelsen inte inverkar på den övergripande samhällsplaneringen i stort. Exempel på sådana avvikelser kan vara ökade byggrätter, justerad byggnadshöjd eller uppförande av ekonomibyggnader och garage på fastigheten. Genom en mer flexibel lagstiftning kan kommunerna ges bättre förutsättningar att möta lokala behov, minska onödig administration och underlätta byggande och utveckling, inte minst på landsbygden.

Kjell-Arne Ottosson (KD)